

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

міжнародної науково-практичної конференції

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

Сучасний розвиток технологій тваринництва.

Інноваційні підходи в харчових технологіях

20 жовтня 2022 року

Біла Церква
2022

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Шуст О.А., д-р екон. наук, професор.
Варченко О.М., д-р екон. наук.
Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.
Димань Т.М., д-р с.-г. наук.
Мірзоєв Т. К., канд. с.-г. наук.
Аріас Р., д-р філософії.
Гассемі Нейжад Ж., д-р філософії.
Чернюк С.В., канд. с.-г. наук.
Фесенко В.Ф., канд. вет. наук.
Качан Л.М., канд. с.-г. наук.
Ластовська І.О., канд. с.-г. наук.
Олешко О.Г., канд. с.-г. наук.

Відповідальна за випуск – **Олешко О.Г.**, канд. с.-г. наук.

Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Сучасний розвиток технологій тваринництва. Інноваційні підходи в харчових технологіях: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Біла Церква, 20 жовтня 2022 р.). – Біла Церква: БНАУ, 2022. – 68 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

В галузі м'ясного скотарства – 8 племінних заводів та 6 племрепродукторів. Основне поголів'я м'ясних порід сконцентровано в племінних господарствах СТзОВ «Ратнівський Аграрій», ТзОВ «МХП-Баффоло», СТзОВ «Зоря». Розводять такі породи як: волинська м'ясна, абердин-ангуська, симентальська, поліська м'ясна, шароле, лімузинська, герфордська [4].

Свинарство – один племзавод ТзОВ «Віра-1» (Ковельський район) і два племрепродуктора СГПП «Рать» та СТзОВ «Лище» (Луцький район) з розведення великої білої породи. Варто зазначити, що свині цієї породи характеризуються високим генетичним потенціалом щодо продуктивності.

Також є племрепродуктор з розведення темноголової латвійської породи овець – це ФГ «АміЛа» у Ковельському районі.

Також є два племрепродуктори птахівництва ТзОВ «Агідель» та ТзОВ «Птахокомплекс Усичі». Обидва знаходяться в Луцькому районі і є племінними птахорепродукторами II порядку Крос «Рос-308» (м'ясні) [1; 4].

У Камінь-Каширському районі функціонує племрепродуктор з розведення райдужної форелі ТзОВ «Науково-виробничий центр «Форель». В господарстві для вирощування форелі наявні 15 ставків площею водного дзеркала 56 га [1].

До актуальних напрямів розвитку тваринництва належить збільшення виробництва продукції за рахунок підвищення рівня реалізації генетичної здібності тварин та збільшення їх поголів'я. Необхідно й надалі розвивати племінну базу вітчизняного тваринництва і матеріально зацікавити племінні господарства вирощувати високоякісних тварин, з урахуванням сучасних методів його оцінки.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Каталог племінних господарств Волинської області. URL:<http://agrovolyn.gov.ua/article/katalog-pleminnyh-gospodarstv-oblasti>
2. Правове забезпечення державної підтримки племінної справи у тваринництві: становлення та удосконалення. URL:<https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/774276.pdf>
3. Селекційно-племінна робота. URL:<https://minagro.gov.ua/napryamki/>
4. Управління агропромислового розвитку Волинської облдержадміністрації. URL:<http://agrovolyn.gov.ua/galuzi-apk>

УДК 63.2.034.082 (477)

СТАВЕЦЬКА Р. В., д-р с.-г. наук

ТИТАРЕНКО І.В., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОЛОЧНОГО СКОТАРСТВА В УКРАЇНІ

За кілька останніх десятиріч відмічено скорочення поголів'я молочної худоби в Україні у п'ять разів за зростання середнього надою у два рази. Водночас зі зростанням молочної продуктивності спостерігається зниження довговічності корів, погіршення відтворення і, як результат, зменшення кількості ремонтного молодняка.

Ключові слова: молочна худоба, породи, молочна продуктивність, відтворювальна здатність, ремонтні телиці.

У світі поголів'я і продуктивність молочних корів поступово зростає. У 2021 році поголів'я молочних корів у світі налічувало 138,721 млн. голів, що на 4 млн голів більше, порівняно із 2018 роком [7]. Згідно з розрахунками науковців Вагенінгенського університету (Нідерланди), попит на молоко та молочнопродукцію у світі до 2050 року зросте в 1,5 рази – до 1077 млрд кг [6].

В Україні за роки незалежності відбулось скорочення поголів'я молочної худоби у п'ять разів, змінилась виробнича структура молочного скотарства з переважно великотоварного виробництва на дрібнотоварне. Провідні вчені України вважають, що через значне скорочення

поголів'я худоби нинішня ситуація в молочному секторі України набула загрозливих ознак для економічної безпеки держави [3].

Метою цього дослідження було вивчення основних тенденцій в галузі молочного скотарства України за останні 30 років та визначення основних тенденцій і перспектив її розвитку.

Слід зазначити, що суттєво змінився породний склад молочної худоби в Україні. У другій половині 20 століття для виробництва молока зазвичай використовувались корови порід вітчизняної селекції: чорно-ряба, симентальська, лебединська, червона степова, бура карпатська, українська білоголова. Починаючи із кінця 70-х років був запущений процес створення нових вітчизняних порід. Нині в Україні створено чотири породи молочної худоби: українська червоно-ряба молочна, українська чорно-ряба молочна, українська червона молочна, українська бура молочна.

За останні 30 років середній надій корів у підприємствах України зріс більше, ніж у два рази, і в цьому зростанні значну роль відіграли новостворені породи. У господарствах населення зростання надою корів із роками значно нижче, що пояснюється гіршими умовами утримання, незбалансованістю годівлі, використання для осіменіння корів сперми бугаїв невідомого походження. І як результат, у 2019 р. середній надій корів в рік у підприємствах становив 6101 кг, що на 1471 кг або 31,8% більше порівняно із господарствам населення.

Не зважаючи на щорічне зростання надою корів українських порід, кількість племінних стад молочної худоби скорочується. Із 2007 до 2020 року кількість стад української червоно-рябої молочної породи зменшилась на 60%, української чорно-рябої молочної – 52%, української червоної молочної – 68%, української бурої молочної – на 71%. Із порід молочної худоби, які використовувались в Україні 50 років назад (червона степова, лебединська, українська білоголова), залишились нечисленні стада [2].

Удосконалення вітчизняних порід молочної худоби відбувається дещо іншим шляхом, ніж той, що було заплановано при їх створенні. Передбачалось, що будуть виведені бугаї-плідники цих порід і широко використовуватимуться для осіменіння маточного поголів'я і лише певна частка самок буде осіменятись спермою бугаїв вихідної батьківської породи. Такі бугаї були виведені у кожній породі, однак для осіменіння телиць і корів все частіше використовують сперму імпорتنих бугаїв-плідників: для українських червоно-рябої і чорно-рябої молочних порід – сперму бугаїв голштинської породи, для української червоної молочної – голштинської, англєрської, червоної датської і червоної норвезької порід, української бурої молочної – сперму бугаїв швіцької породи.

За використання голштинських бугаїв для осіменіння маточного поголів'я вітчизняних порід водночас із перевагами (зростання молочної продуктивності, поліпшення типу корів) було виявлено ряд недоліків. Зокрема, у багатьох голштинізованих молочних стадах стали виникати складнощі з регулярним отриманням, вирощуванням, збереженням ремонтного молодняку та тривалим використанням дорослих тварин у стаді.

Державна служба статистики України повідомляє, що у 2019 р. вихід телят на 100 корів у с.-г. підприємствах становив 64 голови, що на 9 голів менше порівняно із 2010 роком [5]. Погіршення стану відтворення у молочному скотарстві характерне не лише для України, а фактично для всіх країн, де ця галузь є високорозвиненою.

Одним із негативних наслідків низького рівня відтворення молочної худоби є зменшення кількості ремонтного молодняку. Якщо ремонтного молодняку у стаді мало, то для ремонту стада використовують всіх наявних тварин, не проводячи селекційний відбір. Це знижує темпи поліпшення стада за бажаними ознаками.

Також у численних дослідженнях повідомляється, що зі зростанням спадковості голштинської породи тривалість життя, господарського використання та лактування скорочується. Нині в Україні тривалість життя молочних корів коливається від 2750 до 3051 днів (у середньому від 90 до 100 місяців) [1, 4].

Отже, галузь молочного скотарства в Україні зараз переживає непрості часи через систематичне зменшення поголів'я великої рогатої худоби і валове виробництво молока. Через

упущення в організації селекційного процесу, українські породи молочної худоби поступово перетворюються в голштинські або набувають статусу зникаючих і потребують збереження. Позитивним є зростання надою корів як у сільськогосподарських підприємствах, так і в господарствах населення, а також впровадження нових сучасних технологій виробництва молока.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабік Н. П. Вплив генотипових чинників на тривалість і ефективність довічного використання корів голштинської породи. Розведення і генетика тварин. Київ, 2017. Вип. 53. С. 61–69.
2. Вишне夫斯基 Л. В., Порхун М. Г., Сидоренко О. В., Джус П. П. Банк генетичних ресурсів тварин ІРГТ ім. М.В. Зубця НААН у системі збереження біорізноманіття тваринництва України. Розведення і генетика тварин. 2017. Вип. 53. С. 21–28.
3. Економічні засади прибуткового використання генетичних ресурсів молочного скотарства України / М. В. Гладій та ін. Розведення і генетика тварин. Київ, 2021. Вип. 62. С. 31–36.
4. Мазур Н. П., Федорович Є. І., Федорович В. В. Формування високопродуктивного молочного стада з тривалим господарським використанням: наук.-метод. рекомендації. Львів: Інститут біології тварин НААН, 2019. 30 с.
5. Тваринництво України 2019. Статистичний збірник; за ред. О. Прокопенка. Київ, 2020. 158 с.
6. Discover milk Georgia. 2017. URL: <http://www.dairynews/news-image/2017/January/20170117.pdf> (дата звернення 05.09.2022).
7. US Department of Agriculture Foreign Agriculture Service (USDA FAS). 2021. URL: <https://www.fas.usda.gov/> (дата звернення 01.09.2022).

УДК 636.082(075/8)

СТАРОСТЕНКО І.С., канд. с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ОЦІНКА РЕПРОДУКТИВНИХ ОЗНАК БІЛОГО АМУРА ПРИ ЗАВОДСЬКОМУ МЕТОДІ ВІДТВОРЕННЯ

Удосконалення технології штучного відтворення білого амура передбачає підвищення ефективності селекційної роботи з плідниками, що базується на їх оцінці за репродуктивними ознаками, зокрема за пристосованістю до заводського відтворення, досягненні синхронності дозрівання, позитивною відповіддю на гормональну стимуляцію, за плодючістю самок і якістю сперми самців.

Ключові слова: білий амур, жива маса, робоча плодючість, личинки, заводське відтворення.

Рибництво-галузь рибного господарства, що займається розведенням та вирощуванням риби у спеціально побудованих чи пристосованих ставках, штучних ємностях та природних водоймах [1, с. 41]. Розведення та вирощування риби – давня сфера діяльності людини. М'ясо риби містить білки, жири, вуглеводи, мінерали та інші речовини, необхідні для харчування людини. Білки риби дуже добре засвоюються організмом людини. Жир має як харчове, так і лікувальне значення [2, с. 3].

Проте рибництво розвивається досить повільно і ще не минуло стадію пошуку та досліджень. Основним завданням сучасного рибництва є підвищення біологічної продуктивності ставкових господарств та внутрішніх водойм нашої країни. Рослиноїдним риbam відводиться важлива роль у вирішенні проблеми раціонального використання національних ресурсів внутрішніх водойм України. Нині рибні господарства України переважно займаються вирощуванням традиційного коропа. Це не дивно, оскільки ця звична для нас риба має високий промисловий потенціал і є економічно рентабельним об'єктом рибництва. Але, останнім часом все частіше рибоводи запускають в водойми далекосхідних рослиноїдних риб, і в першу чергу білого амура, а також строкатого та білого товстолобика. Справа в тому, що ці риби виступають як цінні промислові об'єкти, оскільки швидко набирають вагу і мають чудові смакові якості. Особливістю риб даного виду є те, що у нашій кліматичній зоні ця риба здатна розмножуватися виключно штучним шляхом [3, с. 332].

Постійно зростаючий обсяг робіт з рослиноїдними рибами вимагає подальшого